

3 (Sem-6/CBCS) SKT HE 1

2025

SANSKRIT

(Honours Elective)

Paper : SKT-HE-6016

(Fundamentals of Āyurveda)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks
for the questions

UNIT—I

(Introduction of Āyurveda)

(আযুর্বেদ বিষয়ে ধারণা)

(Marks : 30)

1. Answer the following questions : $1 \times 4 = 4$

তলব প্রশ্নসমূহের উত্তর দিয়া :

(a) Who is the first deity of Āyurveda?

আযুর্বেদের প্রথম বা মূল দেবতা কোন?

(2)

(b) Who is regarded as the father of surgery in India?
ভাৰতত শলা-বিদ্যাৰ জনক বুলি কোৱা হয় ?

(c) From which Veda, Āyurveda has been originated?
কোনখন বেদৰ পৰা আযুৰ্বেদৰ উৎপত্তি হৈছে ?

(d) Name the Vedic God who remained as the physician.
দেৱতাসকলৰ বৈদ্যৰূপে থকা বৈদিক দেৱতাৰ নাম লিখা ।

2. Answer the following questions : $2 \times 3 = 6$

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Who was Suśruta? What is the name of his book on Āyurveda?
সুশ্ৰুত কোন আছিল ? আযুৰ্বেদৰ বিষয়ে লিখা তেখেতৰ কিতাপখনৰ নাম কি ?

(b) What is the meaning of the term 'Āyuh' in the Āyurveda?
আযুৰ্বেদত থকা 'আযুঃ' শব্দৰ অর্থ কি ?

(3)

(c) Name the two schools of Ayurveda.
আযুৰ্বেদৰ দুটা সম্প্ৰদায়ৰ নাম লিখা ।

3. Write short notes on any two of the following : $5 \times 2 = 10$

তলত দিয়া যি কোনো দুটাৰ বিষয়ে দ্যু টোকা লিখা :
বাম্বটঃ; চক্রসংহিতা; অথৰ্ববিদঃ।

4. Answer any one of the following : 10

তলৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Discuss the contributions of the Ācāryas of Āyurveda.
আযুৰ্বেদৰ আচার্যসকলৰ অবিহণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা ।

(b) Write a note on the importance of Āyurveda in present-day.
আজিৰ দিনত আযুৰ্বেদৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে এটা টোকা প্ৰস্তুত কৰা ।

(4)

UNIT—II

(Carakasamhitā—Sūtrasthāna)

(চৰকসংহিতা—সূত্ৰস্থান)

(Marks : 20)

5. Write short notes on any two of the following :

$5 \times 2 = 10$

তলৰ যি কোনো দুটাৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখা :

চৰকঃ; অগ্নিবেশঃ; গ্রীষ্মপ্রকৃতিঃ।

6. Answer any one of the following :

10

তলৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Discuss as per Caraka how nature can put impact on human health.

চৰকৰ মতে প্ৰকৃতিয়ে কেনেকৈ মানুহৰ স্বাস্থ্যত প্ৰভাৱ পেলায় সেই বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(b) Discuss the regimen to be followed during Hemanta and Vasanta as per the Carakasamhitā.

হেমন্ত আৰু বসন্ত ঋতুত লৱণগীয়া বিশেষ নিয়মবোৰ 'চৰকসংহিতা' অনুসৰি আলোচনা কৰা।

A25/635

(Continued)

(5)

UNIT—III

(Bhaiṣajyaratnāvalī)

(বৈষ্ণজ্যৰত্নাবলী)

(Marks : 30)

7. Answer the following questions in brief : $1 \times 6 = 6$

তলৰ প্ৰশ্নবোৰ চমু উত্তৰ লিখা :

(a) How many Chapters are there in the Bhaiṣajyaratnāvali ?

'বৈষ্ণজ্যৰত্নাবলী' প্ৰছত কৈইটা অধ্যায় আছে ?

(b) What is the meaning of the term 'প্রলুহস্যুহ' used in the Second Verse of the Bhaiṣajyaratnāvali ?

'বৈষ্ণজ্যৰত্নাবলী'ৰ দ্বিতীয় শ্লোকত থকা 'প্রলুহস্যুহ' শব্দটোৰ অৰ্থ কি ?

(c) How many Verses were there in the First Samhitā of Āyurveda ?

আযুৰ্বেদৰ প্ৰথমখন সংহিতাত কিমান শ্লোক আছিল ?

(d) Who received the knowledge of Āyurveda from ব্ৰহ্মা ?

ব্ৰহ্মাৰ পৰা আযুৰ্বেদৰ জ্ঞান কোনে লাভ কৰিছিল ?

(e) Which scholar of Āyurveda was known as Kāśirāja ?

আযুৰ্বেদৰ কোনগৰাকী পণ্ডিতক কশীৰাজ বুলি জনা যায় ?

A25/635

(Turn Over)

(6)

(f) What is the meaning of the term 'भैषज्य' in the title 'भैषज्यरत्नाली'?
 'त्रैषज्यरत्नाली' प्रछब नामकरणत थका 'त्रैषज्य' पदटोर अर्थ कि ?

8. Answer the following questions : $2 \times 2 = 4$

তলৰ প্ৰশ্নবোৰ উত্তৰ লিখা :

(a) When, how and to whom Indra transferred the knowledge of Āyurveda?
 কেতিয়া, কেনেকৈ আৰু কাক ইন্দ্ৰই আযুৰ্বেদৰ জ্ঞান প্ৰদান কৰিছিল ?

(b) Point out the result of the Āyurvedic treatment as per your text.
 তোমাৰ পাঠ্যপুস্তক অনুসৰি আযুৰ্বেদ চিকিৎসাৰ ফল আলোচনা কৰা।

9. Answer any two of the following questions : $10 \times 2 = 20$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটোৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Explaining the meaning of the term 'Āyurveda' discuss its utility in the human society.
 'আযুৰ্বেদ' শব্দৰ নিকঞ্জি ব্যাখ্যা কৰি মানব সমাজত ইয়াৰ উপকাৰিতাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

A25/635

(Continued)

(7)

(b) Write notes on আৰোগ্য and মৃগাজ as per the *Bhaiṣajyaratnāvalī*.
 'ত্ৰৈষজ্যৰত্নালী' গ্ৰহ অনুসৰি আত্ৰেয় আৰু ভৰদ্বাজৰ বিষয়ে টোকা লিখা।

(c) Discuss the qualities of a physician, the qualities of Bheṣaja and the qualities of Paricāraka according to the *Bhaiṣajyaratnāvalī*.
 'ত্ৰৈষজ্যৰত্নালী' গ্ৰহ অনুসৰি বৈদ্যশুণ, ভেজশুণ আৰু পৰিচাৰকশুণৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(d) Explain the following two verses :
 তলৰ শ্লোকদুটা ব্যাখ্যা কৰা :
 (i) যদি প্ৰিয়তমা ন স্যাদ্বৃদ্ধানাং ভিষজামিষম্।
 তথাঽপি নব্যা নব্যানামানুকূল্যং বিধাস্যতি॥
 (ii) শাস্ত্রং গুৰুমুখোদ্যোণীমাদযোপাস্য চাসকৃতঃ।
 যঃ কৰ্ম কুৰতে বৈয়ঃ স বৈয়োঽন্যে তু তস্করঃ॥

★ ★ ★

A25—1500/635

3 (Sem-6/CBCS) SKT HE 1